การประชุมใหญ่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลก ครั้งที่ 6 กรุงมาดริด วันที่ 29 - 30 ตุลาคม 2568 “สิทธิมนุษยชนของอนุชนรุ่นต่อไป” คำแปลแถลงการณ์กรุงมาดริด*

การประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลก[1] ได้จัดการประชุมใหญ่ ครั้งที่ 6 ขึ้นเมื่อวันที่ 29 – 30 ตุลาคม 2568 ณ กรุงมาดริด ตามคำเชิญของศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสเปน

การประชุมใหญ่ ครั้งนี้ ได้รับเกียรติจากคณะผู้แทนองค์กรต่าง ๆ จำนวน 88 คณะ รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้นประมาณ 300 ท่าน ซึ่งประกอบด้วยคณะผู้แทนจากศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่าของประเทศต่าง ๆ โดยในปี พ.ศ. 2568 นี้ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐซูรินาม ราชรัฐลิกเตนสไตน์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยอาหรับซาฮ์ราวี รวมทั้งศาลสูงสุดแห่งสาธารณรัฐเยเมน ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของการประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลก ในการนี้ การประชุมใหญ่ได้ยินดีต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิกอย่างต่อเนื่อง

ด้วยตระหนักว่า ความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่มีสมาชิกหลากหลายวัย การประชุมใหญ่ ครั้งที่ 6 จึงมุ่งเน้นบทบาทสำคัญของศาลรัฐธรรมนูญในการพิทักษ์สิทธิของอนุชนรุ่นต่อไป

---

* แปลโดย กลุ่มงานล่ามและการแปล กองวิเทศสัมพันธ์และการต่างประเทศ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

[1] การประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลกเป็นการประชุมที่เปิดโอกาสให้ศาลรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ศาลสูงสุด และสภารัฐธรรมนูญ (ต่อไปนี้เรียกว่า “ศาลรัฐธรรมนูญ”) จำนวน 124 องค์กร จากภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งห้าทวีป ได้ประชุมร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย รวมทั้งสิทธิมนุษย์ และบรรทัดฐานคำวินิจฉัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และหลักนิติธรรม อันเป็นไปตามมาตรา 1.1 ของธรรมนูญการประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลก

ที่ประชุมรับทราบว่า ได้มีการเรียกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ตีความรัฐธรรมนูญและพัฒนาหลักการต่าง ๆ ผ่านคำวินิจฉัยของศาล เพื่อวางรากฐานทางกฎหมายให้มีความยั่งยืนกว่าการให้เป็นไปตามวัฏจักรการเลือกตั้งและวาระทางการเมือง

ผู้เข้าร่วมการประชุมใหญ่ขอยืนยันว่า การคุ้มครองศักดิ์ศรี สิทธิและเสรีภาพของคนอนุชนรุ่นต่อไปเป็นพันธกรณีตามรัฐธรรมนูญ ศาลต้องรับประกันว่า คำวินิจฉัยในวันนี้จะไม่ส่งผลเป็นการจำกัดซึ่งเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของอนุชนรุ่นต่อไป

ศาลเน้นย้ำถึงการรับรองสิทธิในสภาพแวดล้อมที่สะอาด สุขภาวะที่ดี และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในฐานะสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยให้ความสำคัญต่อบทบาทของฝ่ายตุลาการในการพิจารณาวินิจฉัยคดีสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนให้การพัฒนามีความยั่งยืน รวมทั้งการบังคับใช้ความยุติธรรมในด้านสภาพภูมิอากาศ การตีความรัฐธรรมนูญควรส่งเสริมกรอบทางกฎหมายเพื่อป้องกันความเสียหายของระบบนิเวศที่หากได้รับความเสียหายแล้วย่อมไม่อาจแก้ไขให้กลับคืนดังเดิมได้ อีกทั้งยังยืนยันถึงพันธกิจของรัฐที่มีต่ออนุชนรุ่นต่อไป ทั้งในระดับรัฐและระหว่างประเทศ

ที่ประชุมเน้นย้ำว่าการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เป็นการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์และความเข้มแข็งของอนุชนรุ่นต่อไป ศาลควรใช้กลไกทางกฎหมายในการคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม แก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์สินทางวัฒนธรรม และจัดการกับข้อปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่ขัดแย้งต่อสิทธิมนุษยชนสากล

สิทธิการเชื่อมต่อทางดิจิทัล การเข้าถึงข้อมูลอย่างเป็นธรรม และการกำกับดูแลเทคโนโลยีสมัยใหม่บนพื้นฐานของจริยธรรม ทวีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์มากยิ่งขึ้น ศาลควรมีบทบาทในการป้องกันการละเมิดอันเป็นผลมาจากการติดตามสอดส่อง การเลือกปฏิบัติจากการใช้งานขั้นตอนด้วยคอมพิวเตอร์หรืออัลกอริทึม และการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมซึ่งโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลและระบบองค์ความรู้

นอกจากหัวข้อหลักของการประชุมแล้ว การประชุมใหญ่ ครั้งที่ 6 ยังเป็นเวทีในการประเมินสถานการณ์ความเป็นอิสระของศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นสมาชิกการประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลกซึ่งเป็นไปตามแนวทางที่ถือปฏิบัติในการประชุมใหญ่ครั้งที่ผ่านมา

ที่ประชุมรับทราบว่า ภัยคุกคามต่อความเป็นอิสระของศาลรัฐธรรมนูญมิได้เป็นเพียงสมมติฐานหรือเกิดขึ้นกับศาลใดศาลหนึ่งเพียงศาลเดียว โดยศาลในบางประเทศต้องเผชิญกับการแทรกแซงทางการเมือง ความล่าช้าในการบังคับตามคำวินิจฉัย หรือการบ่อนทำลายความเชื่อมั่นของสาธารณะ อีกทั้งในบางกรณี มีความพยายามที่จะลดทอนอำนาจการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญโดยการสร้างข้อจำกัดด้านงบประมาณหรือกระบวนการ

ที่ประชุมยืนยันอีกครั้งว่า ความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อมีการประกันความเป็นอิสระของศาลรัฐธรรมนูญได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ ความเป็นอิสระของศาลมิได้

เป็นเพียงองค์ประกอบที่สำคัญเพียงหนึ่งเดียว หากแต่เป็นเงื่อนไขที่สัมพันธ์ต่อการธำรงไว้ซึ่งความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ และการถ่วงดุลอำนาจในรัฐประชาธิปไตยภายใต้หลักนิติธรรม

ผู้เข้าร่วมประชุมได้เน้นย้ำถึงความเป็นหนึ่งเดียวกันในการปกป้องความซื่อสัตย์สุจริตและความเป็นอิสระของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายของแต่ละประเทศ เพื่อคุ้มครองความเป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซง หรือแรงกดดันในทุกรูปแบบ ความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญซึ่งมีรูปแบบทางสถาบันรูปแบบต่าง ๆ นั้น ถือเป็นเสาหลักประการหนึ่งของเสถียรภาพและความก้าวหน้าทางประชาธิปไตย ที่ประชุมจึงแสดงเจตจำนงร่วมกันที่จะปฏิเสธต่อมาตรการหรือการกระทำใด ๆ ที่มุ่งขัดขวางหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการธำรงไว้ซึ่งประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน

การขัดขวางหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการย่อมเป็นการบ่อนทำลายหลักนิติธรรมและความเชื่อมั่นของประชาชน ศาลไม่ควรเป็นเครื่องมือของฝ่ายเสียงข้างมาก และไม่ควรแยกตัวออกจากสังคมที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบ ความชอบธรรมของศาลจึงอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การให้เหตุผลตามหลักกฎหมาย ความโปร่งใสเชิงกระบวนการ รวมทั้งความกล้าหาญในการวินิจฉัยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แม้คำวินิจฉัยนั้นจะไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ทางการเมือง

ความเป็นอิสระของศาลเป็นสิ่งจำเป็นในการประกันการคุ้มครองสิทธิของประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียม ศาลจึงจำเป็นต้องมีทรัพยากรที่เพียงพอ และได้รับความคุ้มครองในด้านกระบวนการรวมทั้งความเคารพในฐานะสถาบันศาล

ผู้เข้าร่วมประชุมเรียกร้องต่อวัฒนธรรมทางรัฐธรรมนูญที่คำวินิจฉัยของศาลมีการบังคับตามอย่างเคร่งครัด และมีการวิพากษ์วิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ ความโปร่งใส ความสำนึกรับผิดชอบ และการมีปฏิสัมพันธ์กับสถาบันต่าง ๆ รวมทั้งภาคประชาสังคม เป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความเป็นอิสระของศาล มิใช่การบ่อนทำลาย

ผู้เข้าร่วมประชุมเรียกร้องให้สมาชิกของการประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลกดำเนินมาตรการทุกประการตามหน้าที่และอำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญของตน เพื่อธำรงไว้ซึ่งความร่วมมืออย่างสันติระหว่างรัฐของตนกับสมาชิกชาติอื่น ๆ ในประชาคมระหว่างประเทศ บนพื้นฐานของคุณค่าทางรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ซึ่งรวมถึงการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม การพัฒนาวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ และการเสริมสร้างความเป็นอิสระของศาลรัฐธรรมนูญและสถาบันเทียบเท่า ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของแต่ละรัฐ

ที่ประชุมเน้นย้ำว่า “รายการตรวจสอบหลักนิติธรรม” ของคณะกรรมาธิการเวนิสแห่งสภายุโรป เป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินและเสริมสร้างหลักนิติธรรม สมาชิกการประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลก ทุกประเทศ รวมถึงองค์กรที่มิได้เป็นสมาชิกคณะกรรมาธิการเวนิส ได้รับการสนับสนุนให้ใช้รายการตรวจสอบหลักนิติธรรมข้างต้นนี้ โดยรายการตรวจสอบหลักนิติธรรมอยู่ในระหว่างการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เพื่อรวบรวมหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับความยุติธรรมทางรัฐธรรมนูญ อันจะนำไปสู่การยกระดับด้านคุณค่าของการปรับใช้ในระดับสากล

ที่ประชุมยืนยันบทบาทของการประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลก รวมทั้งกลุ่มภูมิภาคและกลุ่มภาษาต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือของการประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลก ในการสนับสนุนศาลที่กำลังเผชิญแรงกดดันใด ๆ ด้วยความเป็นหนึ่งเดียวกัน การเรียกร้องผ่านแถลงการณ์ต่าง ๆ และการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การคุ้มครองความเป็นอิสระของศาลเป็นพันธกิจที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันอย่างต่อเนื่องของทุกฝ่าย

ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ ครั้งที่ 6 ขอแสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสเปน ในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งนี้ด้วยความเอื้อเฟื้อ และดำเนินการจัดงานด้วยความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยม

6th Congress
of the World Conference on Constitutional Justice
Madrid, 29-30 October 2025

"Human Rights of Future Generations"

Madrid Communiqué

The World Conference on Constitutional Justice[1] held its 6th Congress on 29-30 October 2025 in Madrid at the kind invitation of the Constitutional Court of the Kingdom of Spain.

88 delegations from constitutional courts and equivalent jurisdictions participated in the Congress, making a total of around 300 participants. In 2025, the Constitutional Courts of Suriname, Liechtenstein, and the Sahrawi Arab Democratic Republic, as well as the Supreme Court of Yemen, joined the World Conference on Constitutional Justice. The Congress welcomed the continued growth in WCCJ membership.

Recognizing that constitutional justice must evolve to meet the demands of an intergenerational society, the 6th Congress focused on the essential role of constitutional courts in upholding rights that extend beyond the present.

They noted that constitutional courts are called, through their rulings, to interpret the constitution and develop principles, thus laying legal foundations that outlast electoral cycles and political agendas.

The participants affirmed that safeguarding the dignity, rights, and freedoms of future generations is a constitutional imperative. Courts must ensure that today's judicial decisions do not mortgage the liberties and the wellbeing of future generations.

The Courts underscored the growing recognition of the right to a clean, healthy, and sustainable environment as fundamental. They highlighted their role in adjudicating cases on environmental harm, supporting sustainable development, and enforcing climate justice. Constitutional interpretation should uphold legal frameworks that prevent irreversible ecological damage and affirm state obligations toward future generations, home and abroad.

The Congress emphasized that preserving the cultural heritage — both tangible and intangible — sustains the identity and resilience of future generations. Courts should apply legal mechanisms that protect cultural assets, resolve disputes over cultural property, and address cultural practices that conflict with universal human rights.

The right to digital connectivity and to fair access to information, and the ethical governance of emerging technologies are increasingly vital to human development. Courts are called to safeguard against surveillance abuses, algorithmic discrimination, and violations of data privacy, while promoting equitable access to digital infrastructure and knowledge systems.

---

[1] The World Conference brings together 125 constitutional courts and councils and supreme courts as well as constitutional chambers (hereinafter, "constitutional courts") from the five continents. It promotes constitutional justice, understood in the sense of the review of the constitutionality of laws, including human rights jurisprudence, as an essential element of democracy, the protection of human rights and the rule of law (Article 1.1 of the Statute of the World Conference).

In addition to the main theme, the 6th Congress was also an opportunity – in accordance with the practice established at previous congresses – to take stock of the independence of the Constitutional Courts which are members of the World Conference.

The Congress acknowledged that the threats to independence of constitutional courts are neither hypothetical nor isolated. Courts in certain countries face political interference, delayed enforcement of decisions, or targeted campaigns to undermine public trust in them. In some cases, attempts have been made to weaken constitutional review through budgetary or procedural constraints.

The Congress reaffirmed that constitutional justice can only fulfil its role when the autonomy and independence of constitutional courts are fully guaranteed. Such independence is not an end in itself but an indispensable condition for ensuring the supremacy of the Constitution, the effective protection of fundamental rights, and the balance of powers in a democratic state governed by the rule of law.

The participants also emphasised their mutual solidarity in defending, in accordance with their respective statutes, the integrity and independence of constitutional judges, whose impartiality must be protected against any interference or pressure, regardless of its origin. Constitutional justice, in its diverse institutional forms, is one of the pillars of democratic stability and progress, and the Congress expressed its united commitment to reject any measure or act intended to obstruct or hinder the exercise of judicial functions essential to the preservation of democracy and human rights.

Such actions erode the rule of law and public confidence. Courts must not become tools of majoritarian will, nor isolate themselves from the societies they serve. Their legitimacy lies in their constitutional mandate, legal principled reasoning, procedural transparency, and the courage to rule according to constitutions — even when decisions are politically inconvenient.

Judicial independence is necessary to guarantee equal protection of the rights of all citizens. This requires adequate resources, procedural protection, and institutional respect.

The participants called for a culture of constitutionalism where court decisions are faithfully implemented, and judicial criticism remains constructive. Transparency, accountability, and dialogue with institutions and civil society strengthen, rather than weaken, judicial independence.

The participants called upon the members of the World Conference on Constitutional Justice to take within the framework of their constitutional competences all measures which are necessary for the maintenance of peaceful cooperation of their states with other members of the international community based on universally recognized constitutional values which include the effective protection of the environment, the preservation of cultural heritage, the development of science in the interests of all humanity and the strengthening of the independence of constitutional courts and equivalent bodies. The participants emphasized the importance to respect the national sovereignty and territorial integrity of each state.

The Rule of Law Checklist of the Venice Commission of the Council of Europe was underlined as a key instrument for assessing and strengthening the rule of law. All members of the WCCJ, including those outside the Venice Commission, were encouraged to draw on this tool. The Checklist is currently being updated and will include new benchmarks on constitutional justice, further enhancing its value for courts worldwide.

The Congress reaffirmed the role of the WCCJ and its regional and linguistic groups in supporting courts under pressure — through solidarity, public statements, and engagement. The protection of judicial independence is an ongoing responsibility shared by all.

The participants of the 6th Congress expressed their sincere gratitude to the Constitutional Court of the Kingdom of Spain for generously hosting the 6th Congress, which was organised outstandingly.